

Des de la Cerdanya d'administració francesa, el poeta i dramaturg Cerdà ha merescut, per la seva carrera literària, el nomenament d'escriptor del mes de maig

Pere Jordi Cerdà, el bastió català del nord

BARCELONA
ENRIC MONNÉ

Contra tot el que pugui semblar, a la Catalunya Nord encara hi ha un grapat d'escriptors que manté viu l'ús de la llengua com a instrument literari. Jordi Pere Cerdà, dramaturg i poeta de Sallagosa, Alta Cerdanya, és un d'aquests *resistents* i ha estat escollit escriptor del mes per la Institució de les Lletres Catalanes —el primer de fora la frontera política que rep el nomenament—, no només per la seva lloable catalanitat, sinó també com a reconeixement de la qualitat innegable de la seva obra.

Antoni Cayrol és el veritable nom d'aquest escriptor de 70 anys que va començar a publicar les seves poemes l'any 43. Nou anys després, estrena la seva primera peça teatral, *Angeleta*, interpretada per estudiants rossellonesos de la Universitat de Montpeller. Altres obres de teatre de Cerdà han estat *La set de la terra* (1955) i *El sol de les ginestes* (1956), però la més coneguda entre nosaltres és, sens dubte, *Quatre dones i el sol* (1964), representada al Romea de Barcelona el mateix any de la seva estrena i reposada a la mateixa sala l'any passat. Dins de la seva producció no escènica destaquen *Poesia completa i Cant alt. Autobiografia literària*, ambdues publicades el 1988, la primera de les quals va guanyar el Premi Nacional de Literatura Catalana.

Cerdà es lamenta que, sovint, els mitjans de comunicació fan massa atenció a l'anècdota d'escriure en català a la Catalunya Nord i que oblidin la seva obra. Això és especialment greu si es té en compte que la vocació d'escriure és anterior al seu catalanisme: «*vaig començar cap als 18 anys, però el català se'm va imposar als 20*». El canvi del francès al català va venir pel fet que «*vaig voler escriure teatre per als joves del meu poble i vaig pensar que si haguessin interpretat un sainet en francès haurien estat ridículs*». Tanmateix, Cerdà es considera més poeta que dramaturg, «*però en un país on no es llegia ni escrivia en català, vaig pensar en fer teatre per portar aqueixa poesia a les orelles de la gent (...)* Jo vaig partir de la poesia de començament de segle, una

■ Pere Jordi Cerdà té 70 anys i actualment viu a Perpinyà

OCTAVIO CORCOBADO

poesia de la terra. Com que he estat molt llegidor, també tenia coneixements del que es feia en aquells moments en francès... La meua poesia és com un dietari dels meus pensaments: primer, més exteriors i, a poc a poc, més inte-

riors, deixant constància de les coses de la vida, l'amor, els problemes socials...».

Els universitaris van ser els primers a valorar l'obra de Cerdà: «*joves universitaris de Montpeller, entre els quals hi havia la meua*

dona, van trobar dins la meua poesia el to que convenia a la seva joventut. Em van venir a trobar i em van demanar una obra de teatre que vam estrenar a la universitat. Si no hagués estat per la jove generació la meua obra no hauria

Un grup manresà en va musicar poemes els anys 70

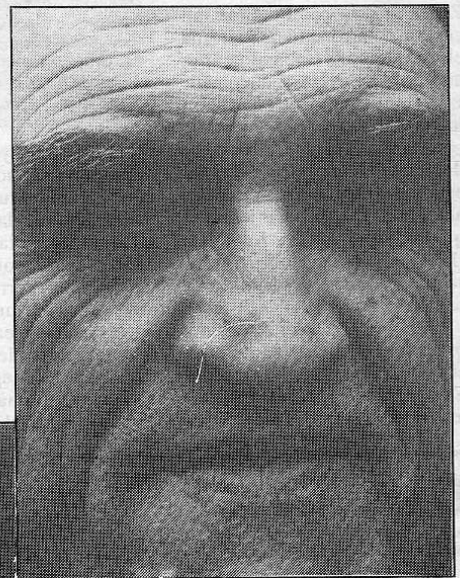
L'activitat de Jordi Pere Cerdà dins de la premsa escrita també ha inclòs la divulgació d'autors del Principat a França per mitjà de traduccions i antologies a les revistes *Culture* i *Europe*. Lluny, però, de ser un personatge apreciat només als cercles intel·lectuals, Pere Jordi Cerdà ha tingut un ressò força més popular gràcies als cantautors que han musicat els seus poemes. I això té una importància especial perquè no només han estat músics rossellonesos els qui s'hi han interessat, sinó també del Principat. L'autor recorda com «*als anys 70, un grup*

de músics manresans, anomenat La Roda, va musicar poemes meus».

Pere Jordi Cerdà considera que actualment a la Catalunya Nord es viu una dinàmica que permet ser optimista amb la pervivència de la seva catalanitat, tot i que encara costa arribar a la societat en general. Ell també té molt clara la unitat social i cultural dels Països Catalans i recorda, divertit, una anècdota de joventut: «*quan la meua dona i jo vam decidir catalanitzar-nos vam voler conèixer quin era el país que parlava aquella llengua i vam anar fins a Elx. En arribar ens va semblar que*

érem a Llúvia. La gent que vam trobar allí podrien viure a Perpinyà o a Barcelona. Hi ha una unitat molt gran de societat i llengua tot i que ens manqui un eix polític que ens relacioni».

Per a Pere Jordi Cerdà, el futur del conjunt global dels Països Catalans comporta que els ciutadans tinguin més consciència: «*és responsabilitat de la gent del país, que hauria de crear allò que la història havia tallat. Partint de la nostra unitat de societat i cultura, llavors el poble haurà de decidir fins on vol arribar. No podem posar una arada abans que els bous*».

ARXIU

pogut avançar. I el mateix em passa a Barcelona, on costa d'acceptar que un rossellonès escrigui en català».

Un dels llibres més apreciats pel mateix Cerdà és l'autobiografia *Cant alt*, «*que no és un títol pretensions, sinó que vol dir que canto alt per treure'm la por davant del públic i davant dels problemes de la societat*». També són interessants les novel·les curtes aplegades sota el títol *Col·locació de personatges en un jardí tancat*, «*que volen traduir l'ambient de la Cerdanya amb un estil proper al 'nouveau roman' francès*».

Jordi Pere Cerdà confessa que quan ell va començar a escriure pocs rossellonesos empraven el català com a vehicle literari: «*els primers van ser els poetes i entre els anys 50 i 60 vam fer el pas cap a la prosa. Perquè sortís nova gent va caldre esperar a final dels 60 i principi dels 70. No es pot negar la influència del 68 de París, que va despertar la consciència que a França hi havia llengües minoritàries. Actualment, som uns 12 escriptors, poetes i narradors, i 7 cantautors amb lletres i músiques amb estils propis i diversificats (...)* Al principi em preguntaven per què escrivia en català si era una llengua endarrerida. I, efectivament, ho era, perquè havíem relegat la llengua a parlar de coses endarrerides. I jo el que he provat és de portar-la al nivell del que vivim».

Però Pere Jordi Cerdà ha estat també un home activíssim dins de la seva societat, dinamitzant-la no només amb la paraula escrita. Ell mateix es defineix com un «*home social, un home que ha sentit la necessitat de la societat que l'envolta i que l'ha presa com a testimoni de la seva autenticitat*». Durant l'ocupació alemanya va ser membre de la resistència i durant els anys 60 va fundar, a Perpinyà, el GREC (Grup Rossellonès d'Estudis Catalans). També va participar a la Universitat d'Estiu de Prada de Conflent.